

Referanse Dok.nr. 15586999 4306/21-212 16. juni 2022

Klage på henleggelse

Det klages på henleggelsen Dok.nr. 15586999 4306/21-212 16. juni 2022. Begrunnelsen for henleggelsen berører ikke hvorvidt det foreligger en straffbar handling. Påtalemyndigheten har ikke begrunnet henleggelsen med at det finnes hjemmel for å starte igangsetting av arbeidet med anlegget. En har altså ikke begrunnet henleggelsen basert på Statnetts påstand om at det finnes hjemmel i matrikeloven som gjelder uavhengig av rammene energiloven oppstiller. Det er en riktig vurdering av påtalemyndigheten å ikke basere henleggelsen på at det finnes hjemmel. Energiloven er «Lex specialis» så en kan ikke hente hjemler fra andre steder uten at man følger de rammer som energiloven legger for fremgangsmåten i disse sakene.

Påtalemyndighetens begrunnelse bygger på at en ikke kan finne noen som har oppfylt skyldkravet:

«For å ta ut tiltalebeslutning eller på annen måte å ilegge straffereaksjon skal påtalemyndigheten for det første være overbevist om at gjerningspersonen har utvist straffeskyld, og for det andre være overbevist om at det kan føres bevis for dette i retten. Det er påtalemyndigheten som har bevisbyrden i straffesaker, og denne er streng. Påtalemyndigheten skal føre bevis utover enhver rimelig og forstandig tvil både for at en mistenkt har utført en straffbar handling, og i tillegg har utvist nødvendig straffeskyld».

Skyldkravet er strengt, men vi savner en vurdering av skyldkravet utover en ren fastleggelse av at det finnes et skyldkrav. Vi savner også en vurdering av de objektive vilkårene. Påtalemyndigheten har ikke tatt stilling til om det er greit å gå over i planleggingsfasen med fysiske inngrep før konsesjon er gitt. Det er heller ikke gjort noen vurdering av hvor grensene går for hva som er straffbar opptreden. Vi holder fast ved at fysiske inngrep og igangsetting av arbeidet ikke er nødvendig for søknadsprosessen, men baserer seg på regler som har virkning etter at konsesjon er gitt.

Vi viser til opprinnelig anmeldelse:

«Det må gjøres et klart skille mellom undersøkelser som kreves i forbindelse med søknad om konsesjon jf. Energilovforskriften § 3-2 jf. Energiloven § 2-1 og planlegging av arbeid hvor konsesjonæren har plikter eksempelvis etter energiforskriften § 3-5»

Det er uheldig hvis staten strekker konsesjonslovgivningen lenger enn det er grunnlag for. Det er brudd på legalitetsprinsippet om at klar hjemmel kreves for offentlige inngrep. Derfor er det viktig at grensene også strekes opp klart der hvor statlige selskap opererer.

Påbegynt arbeid uten konsesjon er straffbart:

«Med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser eller enkeltvedtak nevnt i § 10-7 første ledd nr. 1 til 3 og annet ledd nr. 1 til 3» jf. Energiloven § 10-5.

De objektive vilkår for straff er oppfylt i og med at man tar seg til rette uten konsesjon. Noe som er ulovlig. Den objektive vilkårene er ikke vurdert av påtalemyndigheten. Et spørsmål vi i Naturvernforbundet i Porsanger sitter igjen med er hvor langt selskapet kan gå i å starte arbeidet med 420 linja uten at det foreligger gyldig konsesjon.

Trengs det ikke klar hjemmel med grunnlag i energiloven for å ta seg til rette i naturen vår når det kommer til utbygging av kraft?

Spørsmålet er så hvorvidt skyldkravet er oppfylt:

«Med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser eller enkeltvedtak nevnt i § 10-7 første ledd nr. 1 til 3 og annet ledd nr. 1 til 3» jf. Energiloven § 10-5.

Her ser man at det er tilstrekkelig at noen «uaktsomt» har brutt konsesjonslovgivningen. At uaktsomhet er nok, er heller ikke med i vurderingen til påtalemyndigheten. Her skulle det være uproblematisk for politiet å vurdere hvem som er ansvarlig for igangsettelsen av arbeidet. Videre vurdere om vedkommende beslutningstaker har handlet uaktsomt:

«Den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, og som ut fra sine personlige forutsetninger kan bebreides, er uaktsom» jf. Straffeloven § 23.

Her er det åpenbart noen som har tillatt igangsetting uten at det ser ut til å være hjemmel for det i forskriftene som regulerer søknader om konsesjon. Dette er i strid med «forsvarlig opptreden» hvor beslutningstakeren(e) befinner seg på et område hvor vedkommende burde ha forutsetninger for å forholde seg til energiloven og forskriftsverk.

Vi er enig med påtalemyndigheten om at det man bør være tilbakeholden ved å straffe enkeltpersoner særlig når det gjelder uaktsomme handlinger. Her dreier det seg imidlertid om å fastslå hvorvidt det foreligger en uaktsom handling for å vurdere hvorvidt selskapet kan straffes etter straffeloven § 27:

«Når et straffebud er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan foretaket straffes» jf. Straffeloven § 27

En kan derfor ikke lene seg på hensynene om å ikke slå for hardt ned på uaktsomme handlinger i og med at dette dreier seg om foretaksstraff. Meningen med foretaksstraff er å korrigere foretakenes rutiner og praksis for å unngå lovbrudd. Dette var bakgrunnen for at man ved innføringen av regelen tillot straff basert på anonyme og kumulative feil.

Begrunnelsen til påtalemyndighet om tilbakeholdenhet er ikke like gjeldende som overfor den enkelte borger. Det er ikke en fysisk person som kan ilegges en bot, men foretaket.

Vi velger derfor å klage på henleggelsen.

Regionsekretær i Nord-Norge

Naturvernforbundet

Lars Kufaas

På vegne av

Naturvernforbundet i Porsangerfjorden

Kai Simon Johansen

Marit Holm